

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การสนับสนุนทางสังคมและการปรับตัวทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทในครอบครัวและการมีส่วนร่วมในชุมชนของสตรีชาวกะเหรี่ยง” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

3.1 วิธีการศึกษา

1. การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) ซึ่งจะทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคมและการปรับตัวทางสังคม โดยค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลจากตำรา เอกสาร วารสาร วิทยานิพนธ์ และผลงานการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. การเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ (Questionnaire) ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของประชากรที่ศึกษาแล้ว นำมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

3.2 กลุ่มประชากรในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นสตรีกะเหรี่ยงที่ถือสถานะบุคคลที่ถูกต้องตามกฎหมายไทยและตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ 2 ตำบลจากอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี มีรายละเอียดตามตารางที่ 3.1 และ 3.2 ซึ่งมีจำนวนประชากรโดยรวมทุกสัญชาติทั้งสิ้น 30,571 คน (ฝ่ายทะเบียนสำนักงานอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี : 2547)

ขอบเขตของการศึกษาได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ขนาดตัวอย่างตามสูตร Yamane ที่ค่าความเชื่อมั่น 5 เปอร์เซ็นต์ จะได้ขนาดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 คน ใช้การเลือกตัวอย่างจากหมู่บ้านที่มียอดประชากรมากที่สุด 3 อันดับแรก ดังนี้ ตำบลสวนผึ้ง ได้แก่ หมู่บ้านผาปก หมู่บ้านห้วยผาก หมู่บ้านตะโกล่าง และตำบลตะนาวศรี ได้แก่ หมู่บ้านสวนผึ้ง หมู่บ้านบ่อหวี หมู่บ้านห้วยม่วง โดยใช้จำแนกกลุ่มตัวอย่าง 10 % ของแต่ละหมู่บ้านของ 2 ตำบล สำหรับการเลือกกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มตัวอย่างจะใช้วิธี Simple Random ไปตามหมู่บ้านดังกล่าวจนครบ 350 คน

ตารางที่ 3.1

จำนวนประชากร ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามสถานะบุคคล

หมู่บ้าน	บุคคล บนพื้นที่สูง	ผู้พลัดถิ่น สัญชาติพม่า	ผู้หลบหนี เข้าเมือง จากพม่า	ชุมชน บนพื้นที่สูง	รวม (คน)
บ้านผาปก	647	204	54	357	1,262
บ้านห้วยผาก	342	18	-	344	704
บ้านตะโกล่าง	53	311	-	360	447
บ้านบ่อ ม.1	203	3	3	149	358
บ้านห้วยคลุม	26	61	-	33	120
บ้านทุ่งแฝก	42	8	-	47	97
บ้านถ้ำหิน	7	-	-	51	85
บ้านนาขุนแสน	5	9	-	-	10
รวมทั้งสิ้น 8 หมู่บ้าน	1,325	614	57	1,341	3,083

ตารางที่ 3.2

จำนวนประชากร ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามสถานะบุคคล

หมู่บ้าน	บุคคล บนพื้นที่สูง	ผู้พลัดถิ่น สัญชาติพม่า	ผู้หลบหนี เข้าเมือง จากพม่า	ชุมชนบน พื้นที่สูง	รวม (คน)
บ้านสวนผึ้ง/บ่อเก่า	173	5	-	366	544
บ้านบ่อหิว	391	-	-	58	449
บ้านห้วยม่วง	172	43	-	277	442
บ้านห้วยน้ำหนัก	129	8	-	129	266
บ้านห้วยแห้ง	299	-	-	59	160
บ้านท่ามะขาม	77	-	-	76	153
รวม 7 หมู่บ้าน	1,241	56	-	965	2,014

ที่มา : ฝ่ายทะเบียน สำนักงานอำเภอสวนผึ้ง, 2547

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นลักษณะของแบบสอบถามแบบปลายปิด (Closed-ended Questionnaire) จำนวน 1 ชุด ซึ่งเนื้อหาของแบบสอบถามสามารถแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย 3 ส่วนย่อย ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ การนับศาสนา การศึกษา อาชีพ รายได้ จำการอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ระยะเวลาการอยู่ในเมืองไทย

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว ได้แก่ สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนบุตรที่เกิดและรอดชีวิต จำนวนบุตรที่รับภาระเลี้ยงดู เคยการใช้จ่ายค้ำเงิน การเลือกวิธีการค้ำเงิน และการแท้งลูก

1.3 ข้อมูลของการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ได้แก่ การเข้าร่วมการประชุมประจำเดือน การเข้าร่วมการอบรมเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การอบรมด้านสุขภาพ การอบรมด้านอาชีพ การอบรมด้านการพัฒนาหมู่บ้าน การอบรมเรื่องบัตรสีต่าง ๆ การอบรมเรื่องกองทุน การอบรมกลุ่มออมทรัพย์ การอบรมเรื่องกองทุนเงินล้าน การอบรมเรื่องเกษตรกรรม การอบรมสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลส่วนนี้เกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม

เป็นการสร้างคำถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 33 ข้อ ดังนี้

2.1 การสนับสนุนทางสังคมด้านเครื่องมือและสิ่งของ จำนวน 9 ข้อ

2.2 การสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ จำนวน 7 ข้อ

2.3 การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำจำนวน 10 ข้อ

2.4 การสนับสนุนทางสังคมด้านการยอมรับและเห็นคุณค่าจำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการปรับตัวทางสังคม

เป็นการสร้างคำถามเกี่ยวกับการปรับตัวทางสังคม จำนวน 28 ข้อ ดังนี้

3.1 การปรับตัวทางสังคมด้านความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า จำนวน 10 ข้อ

3.2 การปรับตัวทางสังคมด้านความรู้สึกถึงความปลอดภัย มั่นคง เสรีภาพ จำนวน 8 ข้อ

3.3 การปรับตัวทางสังคมด้านความรู้เกี่ยวกับความรู้สึกดีใจและรู้สึกเกินขีด จำนวน

10 ข้อ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของสตรี

เป็นการสร้างคำถามเกี่ยวกับบทบาทสตรีกะเหรี่ยงจำนวน 29 ข้อ รายละเอียดดังนี้

- 4.1 บทบาทของสตรีด้านการผลิต จำนวน 10 ข้อ
- 4.2 บทบาทของสตรีด้านการเจริญพันธุ์ จำนวน 10 ข้อ
- 4.3 บทบาทของสตรีด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน จำนวน 9 ข้อ

ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Likert Scale) 3 ระดับ คือ

จริงมาก	หมายถึง	ข้อความของแบบสอบถามตรงกับความรู้สึกมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความของแบบสอบถามตรงกับความรู้สึกปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความของแบบสอบถามตรงกับความรู้สึกน้อย

เกณฑ์ของการให้คะแนนการสนับสนุนทางสังคมและการปรับตัวทางสังคม

ข้อความเชิงนิมิต (ด้านบวก)

จริงมาก	คะแนนที่ได้	3	คะแนน
จริงปานกลาง	คะแนนที่ได้	2	คะแนน
จริงน้อย	คะแนนที่ได้	1	คะแนน

ข้อความนิเสธ (ด้านลบ)

จริงมาก	คะแนนที่ได้	1	คะแนน
จริงปานกลาง	คะแนนที่ได้	2	คะแนน
จริงน้อย	คะแนนที่ได้	3	คะแนน

การวัดระดับการสนับสนุนทางสังคมและการปรับตัวทางสังคม

แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ (0.66)

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.00 คะแนน หมายถึง การสนับสนุนทางสังคมและการปรับตัวทางสังคมระดับจริงมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.67 – 2.33 คะแนน หมายถึง การสนับสนุนทางสังคมและการปรับตัวทางสังคมระดับจริงปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.66 คะแนน หมายถึง การสนับสนุนทางสังคมและการปรับตัวทางสังคมระดับจริงน้อย

3.4 การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

การศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมและแบบสอบถามเกี่ยวกับการปรับตัวทางสังคม และแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทสตรี ทั้ง 3 ชุดนี้ไปทดลองกับกลุ่มสตรีกะเหรี่ยงที่มีสถานะบุคคลที่ถูกต้องตามกฎหมายไทยและมีถิ่นอยู่อาศัยถาวรในอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 25 คน แล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบแต่ละชุดมาคำนวณหาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป ดังนี้ (ตารางที่ 3.3)

ตารางที่ 3.3
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ประเด็นคำถาม	ค่า Alpha	
	การทดสอบก่อนปฏิบัติจริง	การทดสอบของจริง
ชุดแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม		
- ด้านเครื่องมือ สิ่งของ	.720	.712
- ด้านอารมณ์	.712	.701
- ด้านการยอมรับและเห็นคุณค่า	.760	.762
- ด้านข้อมูลข่าวสารและการบริการ	.703	.720
ชุดแบบสอบถามด้านการปรับตัวทางสังคม		
- ด้านการยอมรับและเห็นคุณค่า	.711	.709
- ด้านความปลอดภัย มั่นคง เสรีภาพ	.709	.710
- ด้านความรู้สึกรับรู้ถึงเกียรติและรู้สึกเกินขีด	.730	.717
ชุดแบบสอบถามด้านบทบาทสตรี		
- บทบาทด้านการเจริญพันธุ์	.770	.768
- บทบาทด้านการผลิต	.736	.756
- บทบาทด้านการมีส่วนร่วมในชุมชน	.701	.769

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมด ผู้ศึกษาจะนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Science) กำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่

1. ข้อมูลส่วนบุคคลนำมาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลคะแนนการสนับสนุนทางสังคม การปรับตัวทางสังคม และบทบาทสตรี คำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. หาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมและการปรับตัวทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทสตรี โดยการหาค่าวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

3.6 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและอาสาสมัครสาธารณสุขของตำบลจำนวน 2 ตำบล ซึ่งประสานงานกับผู้นำชุมชนและออกหนังสือจากหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย เพื่อแจ้งไปยังผู้นำชุมชนในการประสานความร่วมมือและเพื่อชี้แจงรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนและระยะเวลาการในการศึกษาดังนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตจากผู้อำนวยการศูนย์สังคมพัฒนา สังกัดมณฑลราชบุรี ซึ่งเป็นองค์กรที่ผู้ศึกษาสังกัดอยู่ถึงผู้นำชุมชนทั้ง 6 หมู่บ้านที่เป็นพื้นที่ในการศึกษา เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์เกี่ยวกับลงสำรวจข้อมูล ผู้นำชุมชนที่ทำจดหมายถึงได้แก่ หมู่บ้านผาปก หมู่บ้านห้วยผาก หมู่บ้านตะโกกลาง ตำบลสวนผึ้ง และหมู่บ้านสวนผึ้ง หมู่บ้านห้วยม่วง หมู่บ้านห้วยน้ำหนัก ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

2. ในเบื้องต้นติดต่อทบทวนทีมอาสาสมัครสาธารณสุขตำบล เพื่อให้เป็นกลุ่มลงเก็บสำรวจ โดยผู้ศึกษาพบกับทีมอาสาสมัครสาธารณสุขก่อนเพื่อทำความเข้าใจแบบสอบถามและวิธีการสำรวจ และได้กำหนดวัน เวลา ลงเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการลงสำรวจข้อมูลจะใช้การติดต่อทางโทรศัพท์ ผู้ศึกษาจะลงพื้นที่ทันทีเพื่อไม่ให้แบบสำรวจต้องชะงัก

3. วิธีการเก็บข้อมูลภาษาที่ใช้ในการสัมภาษณ์จะใช้สองภาษา คือ ภาษาไทยและภาษากะเหรี่ยง ดังนั้น ทีมอาสาสมัครสาธารณสุขจะต้องพูดภาษากะเหรี่ยงได้ด้วย การคัดเลือกสตรีกะเหรี่ยงซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลตัวอย่างใช้วิธีแบบง่าย กล่าวคือ เจอกกลุ่มบุคคลตัวอย่างที่ไหนก็จะสัมภาษณ์และไปเจอที่บ้านของกลุ่มบุคคลตัวอย่าง หลังจากทีมอาสาสมัครสาธารณสุขสำรวจเสร็จสิ้นแล้ว ก็จะใส่ซองสีน้ำตาลและผู้ศึกษาก็จะไปรับเอกสารแบบสำรวจ

4. การแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มบุคคลตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 350 ชุด ได้รับคืนกลับมาจำนวน 350 ชุด ซึ่งจากการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ได้รับจำนวน 350 ชุด นำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS ทั้งหมดจำนวน 350 ชุด
5. เมื่อวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรม SPSS แล้ว ก็นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ทางสถิติมาอธิบายผล

